

ANILOGUE FESZTIVÁL

Változtass át

KOVÁCS KATA

RAJZOLT MESÉK ÁLOM ÉS VALÓSÁG, ANIMÁCIÓ ÉS DOKUMENTUMFILM HATÁRÁN.

Abudapesti Anilogue a kétevente megrendezett, elsősorban magyar animációkat bemutató Kecskeméti Animációs Filmfesztivál és az első- és rövidfilmekre szakosodott Primanima mellett a magyarországi rajzfilm-rajongók Mekkája. Mindhárom esemény célja, hogy a mozikban bemutatott, javarészt kommersz animációsfilmtermés mellé az adott év szerzői indíttatású munkáinak legjavát hozza el, de az Anilogue-ra elsősorban a máshol nem vetített egészségés külföldi filmek miatt számítanak a nézők. Míg a szakma ikonikus alakjai játékos, műfaji darabokkal járultak a nagydíj elérése felé, a rendezői székben frissen landolt alkotók a nagy, drámai témák, a dokumentumfilm és az animáció határterületeinek felfedezése felé csábítottak az idei fesztiválon.

Izgalmas kivételnek számít ez alól Hiroyasu Ishida első egészségés filmje, a lenyűgöző látványú, játékos anime, *A pingvinek titkos élete*, mely valahova az *E.T.* és *Chihiro szellemországban*

határvidékére kalauzol, vagyis egy japán kertvárosba, amelynek szélén egy nap, érthetetlen módon egy csapat pingvin bukkan fel. Aoyama, a negyedik kisfiú proaktív nyomozásba kezd, hogy felderítse a pingvinek küldetését. Ishida 2011-es rövidfilmje, a kyotói egyetemen készített *Rain Town* egy sárga esőkabátos kislány és egy törekeny pálcikaember költői barátságának vizuálisan és akusztikusan is gyönyörűen kidolgozott története, mely egy olyan városban játszódik, ahol ugyancsak kicsit elcsúszik a valóság: soha nem áll el az eső, a napfény, és minden, ami annak nyomán születhetne, csupán álmok. A rendező *A pingvinek titkos élete*vel csak látszólag fordul a hagyományos történetek felé, a vad vagy épp humoros fordulatok – mint a bullying-jelenet az italautomata előtt, amelyből, ha egy üdítőt kivesszenek és feldobnak, pingvinné változik –, a nyomozás szürreális megoldásai, az erotikus szál és a klasszikus animés elemek ígéretes debütfilmé állnak össze.

Hiroyasu Ishida:
A pingvinek titkos élete

MEGTÖRT ASSZONYOK

Az egészségés programot az összetett témájú és művészi invenciójú alkotások uralták a fesztiválon, így a Mohamed Mou-lessehoul egykori algériai katona regényéből készült *Kabul fecskéi*, melyet a szerző Yasmina Khadra álneven írt. Mou-lessehoul még mindig szolgált, amikor írói karrierje elindult, és a katonaság cenzorait meglepetésszerűen választott a regény szerzőjének női álnevet – a felesége nevét. A fundamentalizmus, a háború traumáit és a nők elnyomásának és a velük szembe fordított erőszak történeteit megörökítő szerző tette szimbolikus, a *Kabul fecskéi* középpontjában az identitásuktól megfosztott asszonyok és az őket megmenteni képtelen férfiak állnak, egy olyan világban, ahol a nőknek nem tulajdonítanak érzelmet. Mohsen és Zunaira szerelmi története jóval a Twitter és az autót vezető szaúdi asszonyok előtt, 1998-ban, a tálib elnyomásban tengődő Kabulban játszódik. A Franciaországban bestsellerré vált regény sötét alaptónusát, fojtogató atmoszféráját a színésznőként is tevékenykedő Zabou Breitman és Eléa Gobbé-Mévellec (*Ernest és Célestine*) rotoszkóp-látványvilágú akvarellanimációja gyönyörűen megörökíti, a fojtogató történelmi kontextusba klasszikus melodramát ültetve. A *Persepolis*, a *Teheráni tabuk* és *A kenyérkereső* nyomdokain járó film egyszerre villantja fel az az érzelmi és egzisztenciális sivataggá alacsonyodott Kabul elnyomottságát és reményvesztettségét, és egy színesebb, békésebb világba vetett hitet. A rákban haldokló asszony, Musarrat és börtönőr férje, Atiq az idő-

sebb generációt képviselik, akik előtt már nem lebeg semmilyen remény, míg a fiatal Mohsen és Zunaira álmódzik egy szebb jövőről. Kopár, lepusztult otthonaik viszonylagos nyugalomban ugyanolyan vitákat és belső vívódásokat élnek át, ugyanúgy meghittságra sóvárognak, mint bármelyik modern pár a világ más pontjain, történetüket mégis meghatározza és beárnyékolja az őket körülvevő várost megnyomorító brutalitás. A film az Anilogue-on a legjobb egészségés animáció díját nyerte.

Masaaki Yuasa (*Kalandra fell, Mind Game*) sokak által várt *Hullámok hátán* című misztikus, felnőtteknek szóló animéjében az animációs technika és a látványvilág csak jutalomfalat a bolondos fordulatok, az eszement poénok és a kalandjele- netek mellé – a szívettepően naiv szerelmi történetről nem is beszélve. A 19 éves szörfös lány, Hinako és az őt megmentő tűzoltó, Minato szerelmi története úgy indul, mintha a *Beverly Hills 90210* és a *Baywatch* pilot-fúzióját látnánk, ám a különleges részletek hamar elárulják, hogy valami sokkal bizarrabbra és punkabbra váltottunk jegyet, még ha a mainstream hulláma-

itól nem is fogunk elevezni. Ahogyan Minato egyszerre precízen és érzéken csavarítja a tojásrántottát és főzi a forró kávét a lánynak, már felsejlik a tökéletes szerelmespárok balsorsa: Minato hamarosan a hullámok fogságába kerül, és csupán szellemként maradhat a lány társa. Hinako megtörik, majd úgy dönt, mégsem engedi el a fiút, inkább lesz egy felfújható delfinbe zárt szellem párja, mint hogy lemondjon róla. A különös, tini-melodramai elemeket extrémén kiforgató történetben Minato ezek után csak akkor tud megjeleni, ha a lány közös szerelmes dalukat éneklé – a rendező egyik kézjegye a már-már önironikus fülbemászó soundtrack –, illetve, ha valamilyen folyékony közeg áll a rendelkezésére. Így találkoznak egy fürdőkádban, hordozza Hinako a kulacsába zárva és hagyja egy wc-kagylóban megjeleni az elengedhetetlen fiút. A film könnyed bevezetés a harminc éve a pályán lévő Yuasa, a kortárs japán animáció egyik legizgalmasabb alakja univerzumába, és még azok számára is tökéletes szó-kozá, akik sosem láttak még szerel- mespárt bossa novára rovarrá változni, vagy *A sárga tengeralattjárót* animévé alakulni.

ÉLŐ ÉS RAJZOLT SZEREPLŐK

A fesztivál közönségdíját a katalán animátor, Salvador Simó nagyjáték- filmje, a *Buñuel a teknősök labirintusában* nyerte el, mely egyszerre animált biopic és a szürrealizmus rajongóinak szóló kuriózum, ugyanis Buñuel elhí- resült *Föld, kenyér nélkül* című szürrea-

lista áldokumentumfilm- jének forgatása idején játszódik. Simó filmjének keretét a nagy port kavart

Aranykor párizsi bemutatója, és a *Föld, kenyér nélkül* premierje adja, a mozi sötétjében voyeurként megbúvó rendezővel a középpontban. Az excentrikus, öntörvényű avantgárd filmest, Buñuel rajzfilmen viszontlátni igazi csemege a cinéphile-ek számára, és a képzőművészettel és Dalival szorosan összefonódó alakját animációra vinni önmagában önreflektív gesztus. Az azonban kérdéses, hogy a film tud-e többet nyújtani egy pikáns filmtörté- neti fejezet fantáziadús illusztrációjánál. Buñuel rettenetetlen, ellentmondást nem tűrő alakját és a *Föld, kenyér nélkül* sokkoló keletkezési körülményeit jól ismerjük, ahogyan a legendákból ismert az is, hogy a furcsa ötletekkel, nyers humorral és különös perverziók- kal megáldott rendező szívesen pará- dézott apácaruhában, a bemutatókon pedig a filmjei megvédésére szánt kavicsokkal a markában figyelte a közönséget. Ezenél többet mintha maga Simó sem derített volna ki, és művét szívesebben bízza inkább az erőltetett és kissé száraz filmtörténeti hiteles- ségre, mint az avantgárd fantázia szent szellemének meglódulására, vagy akár a forgatókönyv alapjául szolgáló feke- te-fehér Fermin Solís-képregény, ha nem is Dali expresszív álomjelenetei- nek ihlető erejére.

Anja Kofmel elsőfilmes alkotó a cannes-i Kritikusok Hetén debütált al- kotása, a *Chris, a svájci* című animáci-

Zabou Breitman – Eléa Gobbé-Mévellec: **Kabul fecskéi**

ós dokumentumfilm a délszláv háború közepén, 1992-ben ját- szódik, és ősszel a Primanimán is láthatta már a hazai közön-

ség. Chris-t, egy fiatal svájci újságíró- t rejtélyes körülmények között holtan találják Horvátországban. A férfi egy nemzetközi zsoldos csoport egyen- ruháját viselte, és Anja Kofmel uno- katestvére volt. A személyes hangvé- telű oknyomozó történetben talán a kislány szemszöge a legmegkapóbb, számára egyszerre izgalmas és hát- borzongató a rejtélyes sztori, olyany- nyira, hogy egy visszatérő rémálom formájában kísérti, felnőttként pedig az események felderítésére indul. Az animációs- és élőszereplős jelenetek itt jóval összetettebben változtatják egymást, mint a *Buñuel a teknősök labirintusában* esetében, a különbö- ző megjelenítési módok vegyítése, a dokumentumok, cikkek, naplóbejegy- zések révén maga a film is elkezd úgy működni, mint egy valódi nyomozás. A munkának magyar vonatkozása is van Eduardo Rózsa Flores révén, akiről me- rőben más képet közvetít Kofmel, mint Fekete Ibolya *Chicoc* című filmjében. A háború borzalmainak megjelenítése itt is, mint ahogyan a *Kabul fecskéi*ben, vagy éppen bárhol másutt az animáci- ós technika és a dokumentumfilm ha- tárvidékén, kockázatos vállalkozás: az alkotók elsősorban az emlékezet és a fantázia működés módjára, a szubjek- tív élmények és a traumák, a fénykép- valóság által megmutathatatlan élmé- nyek meglevenítésére hívják fel vele a figyelmet. •